

Welkom

Pensioenrechtspraak
Mr. Wim P.M. Thijssen

Advocaat bij Pensioenadvocaten.nl te Amstelveen
18 april 2023

Te behandelen rechtspraak (werkingsfeer BPF 1):

- Gerechtshof Amsterdam 14 september 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:2836 inzake Greenpeace
- PHR 11 november 2022, ECLI:NL:PHR:2022:1041 inzake Greenpeace
- HR 24 februari 2023, ECLI:NL:HR:2023:298 inzake Greenpeace

Te behandelen rechtspraak (werkingsfeer BPF 2):

- Rechtbank Alkmaar 8 december 2021,
ECLI:NL:RBNHO:2021:11361 inzake Woltex/BPF
MITT
- Rechtbank Den Haag 10 januari 2023,
ECLI:NL:RBDHA:2023:3046 inzake Nescio
Nomen/BPF MITT

Te behandelen rechtspraak (toeslagverlening):

- HR 23 september 2022,
ECLI:NL:HR:2022:1267 inzake Euronext

Te behandelen rechtspraak (homologatie schuldeisersakkoord):

- HR 25 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:328
inzake BPF Horeca & Catering

Te behandelen rechtspraak (wijzigen pensioenovereenkomst 1):

- HR 12 februari 2010,
ECLI:NL:HR:2010:BK3570 inzake CZ
- HR 29 november 2019,
ECLI:NL:HR:2019:1864 inzake Fair Play
- HR 11 juli 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD1847
inzake Stoof/Mammoet

Te behandelen rechtspraak Wijzigen pensioenovereenkomst 2):

- Rechtbank Midden-Nederland 31 augustus 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:4314 inzake Nescio Nomen
- Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 juli 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:2342 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1 november 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3759 inzake DSV Solutions

Te behandelen rechtspraak Wijzigen pensioenovereenkomst 3):

- Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 2 augustus 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:6832 inzake Nescio Nomen/Telder
- HR 25 november 2022, ECLI:NL:HR:2022:1759 inzake International Flavors & Fragrances Nederland

**Verplichte deelneming aan
bedrijfstakpensioenfondsen
Werkingsfeer**

Juridisch kader:

- Verplichtstellingprocedure van art. 2 Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000
- Nalevingsplicht voor deelnemers en voor zover dat werknemers betreft hun werkgevers van de statuten en reglementen van het bedrijfstakpensioenfonds

Gerechtshof Amsterdam 14 september 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:2836 inzake Greenpeace:

- Bedrijfstak niet beperkt tot “bedrijven” met winstoogmerk of concurrerende activiteit
- Duidelijkheidseis
- Uitleg verplichtstellingsbesluit volgens cao-norm
- Systematische interpretatie
- De schepen van Greenpeace zijn zeeschepen
- De schepen van Greenpeace vallen niet onder de uitzondering voor pleziervaartuigen

PHR 11 november 2022, ECLI:NL:PHR:2022:1041 inzake Greenpeace:

- Reikwijdte verplichtstelling buiten de bedrijfstak
- “Bedrijf” niet concurrerend, werknemers toch beschermd
- Een niet commercieel schip is niet per se een pleziervaartuig
- Cao en niet-handhaving door Bpf niet relevant
- Zeeschepen, geen pleziervaartuigen
- Niet handhaven geen uitvoeringspraktijk
- Handhavingsbeleid speelt geen rol bij uitleg

HR 24 februari 2023, ECLI:NL:HR:2023:298 inzake **Greenpeace:**

- Cassatieberoep Greenpeace afgewezen
- Art. 81 RO

Rechtbank Alkmaar 8 december 2021, ECLI:NL:RBNHO:2021:11361 inzake Woltex/BPF MITT (1):

- 24% van de omzet gegenereerd met activiteiten beschreven in het werkingssfeerbesluit van BPF MITT
- Geen hoofdzakelijkheids criterium
- Weliswaar geldt een ondergrens, maar deze werkgever aansluitplichtig

**Rechtbank Alkmaar 8 december 2021,
ECLI:NL:RBNHO:2021:11361 inzake Woltex/BPF
MITT (2):**

- Aansluiting niet “onaanvaardbaar”
- Premievordering BPF niet verjaard omdat premie pas opeisbaar wordt met opleggen premienota

**Rechtbank Den Haag 10 januari 2023,
ECLI:NL:RBDHA:2023:3046 inzake Nescio Nomen/BPF
MITT (1):**

- Aansluiting bij uitspraak Rechtbank Alkmaar
- Geen hoofdzakelijkheids criterium
- Werknemers van onderneming die niet hoofdzakelijk de in het werkingssfeerbesluit beschreven activiteit verrichten vallen toch onder de werkingssfeer van het BPF

**Rechtbank Den Haag 10 januari 2023,
ECLI:NL:RBDHA:2023:3046 inzake Nescio Nomen/BPF
MITT (2):**

- Ondergrens
- Stelling BPF dat ook wanneer de in het werkingssfeer beschreven activiteiten voor een verwaarloosbaar percentage van minder dan 1% worden verricht alle werknemers moeten deelnemen onhoudbaar
- Bij deze werkgever ging het om minder dan 5%
- Geen aansluitplicht

Rechtspraak inzake BPF MITT:

- Geen grondslag voor de ondergrens gegeven
- Leerstuk “onaannemelijk rechtsgevolg” in het kader van cao-uitleg OF onaanvaardbaarheidsleerstuk?
- Aan leerstuk onaannemelijk rechtsgevolg wordt pas toegekomen als “uitleg” noodzakelijk is (HR 24 februari 2012, EC:I:NL:HR:2012:BU9889 inzake Vector/PME, in deze relevant voor zover het de beschrijving van de cao-uitlegmethode betreft)
- Oplossing: normadressaat verplichtstelling wijzigen in “onderneming” in plaats van “werkgever” (zie TPV 2021/36)

A graphic consisting of three concentric circles. The outermost circle is a light blue ring. The middle circle is a white ring. The innermost circle is a solid light red circle. The text is centered within the white ring.

Toeslagverlening na eindigen uitvoeringsovereenkomst

Juridisch kader:

- Definitie “toeslag” art. 1 Pensioenwet
- Definitie “pensioenaanspraak” art. 1 Pensioenwet (omvat niet voorwaardelijke toeslagverlening)
- Kader voor voorwaardelijke toeslagverlening art. 95 Pensioenwet (voorwaardelijkheidsverklaring; voor bij een verzekeraar ondergebrachte pensioenregelingen geldt daarnaast de consistentie-eis)

HR 23 september 2022, ECLI:NL:HR:2022:1267 inzake Euronext (1 – goed werkgeverschap):

- Pensioenovereenkomst onderdeel arbeidsovereenkomst
- Goed werkgeverschap geldt voor pensioenovereenkomst
- en werkt door na einde arbeidsovereenkomst
- Pensioenovereenkomst eindigt na laatste pensioenuitkering
- Goed werkgeverschap kan verplichten tot voortzetting toeslagverlening na einde uitvoeringsovereenkomst

HR 23 september 2022, ECLI:NL:HR:2022:1267 inzake Euronext (2 - onderbrengingsverplichting):

- Toeslagverlening is geen pensioenverwerving
- Na eindigen uitvoeringsovereenkomst geldt geen verplichting tot voortzetting van de onderbrenging van toekomstige voorwaardelijke toeslagverlening op grond van geëindigde uitvoeringsovereenkomst
- Pensioenuitvoerder en (gewezen) deelnemers geen vorderingsrecht op werkgever tot voortzetting financiering toeslagverlening op grond van de onderbrengingsverplichting

HR 23 september 2022, ECLI:NL:HR:2022:1267 inzake Euronext (3 – gelijke behandeling bij toeslagverlening):

- Pensioenuitvoerder normadressaat art. 58 Pensioenwet
- Slaper-gepensioneerden moeten gelijk behandeld worden met actief-gepensioneerden (sinds 1 augustus 1987)
- Slapers moeten gelijk behandeld worden met actief gepensioneerden (sinds 1 januari 1992)
- Slapers, slaper-gepensioneerden en actief-gepensioneerden hebben geen recht op gelijke behandeling met deelnemers

HR 23 september 2022, ECLI:NL:HR:2022:1267 inzake Euronext (4 - derdenbeding):

- (Gewezen) deelnemer begunstigde pensioenuitkeringen
- (Gewezen) deelnemer heeft rechtsverhouding met pensioenuitvoerder
- Deze vloeit voort uit een derdenbeding
- (Gewezen) deelnemer partij bij uitvoeringsovereenkomst
- Maar heeft niet de vorderingen die de pensioenuitvoerder op de werkgever heeft (bijstortvordering)

HR 23 september 2022, ECLI:NL:HR:2022:1267 inzake Euronext (5 - belang voor de rechtsontwikkeling):

- Pensioenuitvoerder KAN vordering tot bijstorting hebben op de werkgever na het eindigen van de uitvoeringsovereenkomst om toeslagverlening te kunnen voortzetten (rechtsgrond: aanvullende werking redelijkheid en billijkheid)
- Werknemer KAN dergelijke vordering hebben (rechtsgrond: goed werkgeverschap)

HR 23 september 2022, ECLI:NL:HR:2022:1267 inzake Euronext (6 – belang voor de rechtsontwikkeling):

- Duidelijkheid over art. 58 Pensioenwet (gelijke behandeling slapers en slaper-gepensioneerden bij toeslagverlening met actief-gepensioneerden; zelfde pensioenregeling; geen recht op gelijke behandeling met deelnemers)
- Begunstiging voor de pensioenuitkeringen geldt als derdenbeding maar geeft de (gewezen) deelnemer niet de vorderingen die de pensioenuitvoerder eventueel op de werkgever heeft

**Pensioenpremieschuld aan bedrijfstakpensioenfonds
en
homologatie akkoord**

Schuldeisersakkoord opgelegd door de rechter (homologatie onderhands akkoord):

- Mogelijk als ten minste één klasse schuldeisers akkoord is (art. 383, lid 1 Fw.)
- Homologatie niet mogelijk ten aanzien van vorderingen werknemers op grond van arbeidsovereenkomst (art. 369, lid 4, aanhef en onder a Fw.)
- Sinds 1 januari 2023: uitzondering geldt ook voor vordering werknemer op werkgever tot betaling pensioenpremie

HR 25 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:328 inzake BPF Horeca & Catering (1):

- Beantwoording prejudiciële vraag of vorderingen tot betaling van achterstallige premie verschuldigd aan verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen bij een onderhands te homologeren akkoord kunnen worden betrokken
- Rechten van werknemers kunnen niet bij een akkoord worden betrokken
- Uit art. 369, lid 4 Fw. volgt dat de verplichtingen van een schuldenaar jegens werknemers moeten worden gelijkgesteld met de rechten van werknemers

HR 25 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:328 inzake BPF Horeca & Catering (2):

- De werknemers hebben recht op premieafdracht aan het verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds, zodat de premieplicht van de schuldenaar/werkgever geldt als een recht van de werknemers
- Daarom kan de premievordering van een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds geen onderdeel zijn van een door de rechtbank te homologeren akkoord

HR 25 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:328 inzake BPF Horeca & Catering (3):

- In dat verband speelde een rol dat een wetsontwerp aanhangig was om art. 369, lid 4 Fw. in die zin te verduidelijken, dat de verplichting van een werkgever om pensioenpremie aan een pensioenuitvoerder af te dragen niet in het kader van een onderhands akkoord kan worden gewijzigd zonder medewerking van de werknemers en de pensioenuitvoerder
- Deze wetswijziging is sinds 1 januari 2023 gerealiseerd

HR 25 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:328 inzake BPF Horeca & Catering (4):

- BPF Horeca & Catering is verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds
- Bij verplichtstelling geldt de regel “geen premie, toch pensioen”
- Positie **werknemer** bij insolventie werkgever niet in gedrang
- Deelnemer aan verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds heeft geen bescherming tegen het aangaan van een akkoord nodig

Wijzigen pensioenovereenkomst

Wijzigen pensioenovereenkomst:

- Stilzwijgend met welbewuste instemming (juridisch kader: HR 12 februari 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK3570 inzake CZ)
- Eenzijdige wijziging (juridisch kader: art. 7:613 BW, art. 19 Pensioenwet en HR 29 november 2019, ECLI:NL:HR:2019:1864 inzake Fair Play)
- Verplichting tot aanvaarding redelijk wijzigingsvoorstel (juridisch kader: HR 11 juli 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD1847 inzake Stoof/Mammoet)

Wijzigen pensioenovereenkomst Welbewuste instemming

Rechtbank Midden-Nederland 31 augustus 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:4314 inzake Nescio Nomen (1):

- Werkgever niet geslaagd te bewijzen dat de overleden werknemer niet had gekozen voor de Anw-hiaatverzekering
- Werkgever diende de schade voor het gemis aan Anw-hiaatpensioen aan de achterblijvende partner te vergoeden
- In het kader van een regelingswijziging was de Anw-hiaatverzekering een optie waarvoor moest worden gekozen

Rechtbank Midden-Nederland 31 augustus 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:4314 inzake Nescio Nomen (2):

- De Rechtbank oordeelde dat geen sprake was van een welbewuste keuze van de werknemer om de Anw-hiaatverzekering niet te wensen
- Advies is om het bestaan van risicodekkingen altijd als default te hanteren en de “opt out” als keuzemogelijkheid te bieden op basis van schriftelijke instemming (waarvoor bij overlijdensrisicodekking de partner bij voorkeur “voor gezien” meetekent)

**Wijzigen pensioenovereenkomst
Zwaarwichtigheidstoets bij eenzijdige wijziging**

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 juli 2022,
ECLI:NL:GHSHE:2022:2342 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1
november 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3759 inzake DSV
Solutions (1):**

- Uitspraak van 12 juli 2022
- Eenzijdige wijziging van de pensioenovereenkomst door werkgever DSV Solutions
- Uitkeringsovereenkomst/eindloonregeling gewijzigd in een premieovereenkomst
- Toets van het zwaarwichtig belang op basis van Fair Play

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 juli 2022,
ECLI:NL:GHSHE:2022:2342 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1
november 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3759 inzake DSV
Solutions (2):**

- Vraag was of de werkgever een voldoende zwaarwegend belang had bij de wijziging zodat de wijziging is gerechtvaardigd
- Het gewicht dat aan de belangen van de werkgever bij de wijziging moet worden toegekend wordt mede bepaald door het gewicht van de belangen van de werknemers die daartegenover staan

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 juli 2022,
ECLI:NL:GHSHE:2022:2342 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1
november 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3759 inzake DSV
Solutions (3):**

- Verzekeraar NN niet meer bereid de uitvoeringsovereenkomst voor onderbrenging van een eindloonregeling te verlengen
- Het Hof overwoog dat voldoende vaststond dat DSV geen eindloompensioenregeling meer kon verzekeren

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 juli 2022,
ECLI:NL:GHSHE:2022:2342 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1
november 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3759 inzake DSV
Solutions (4):**

- DSV had onvoldoende onderzoek gedaan naar de eventuele mogelijkheid een beter bij een eindloonregeling aansluitende pensioenovereenkomst te verzekeren dan een premieovereenkomst
- DSV had een minder vergaand alternatief moeten zoeken

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 juli 2022,
ECLI:NL:GHSHE:2022:2342 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1
november 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3759 inzake DSV
Solutions (5):**

- Het Hof dacht daarbij aan een middelloonregeling
- Werknemers echter toegelaten tot het bewijs dat een eindloonregeling nog wel kon worden verzekerd

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 juli 2022,
ECLI:NL:GHSHE:2022:2342 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1
november 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3759 inzake DSV
Solutions (6):**

- Uitspraak van 1 november 2022
- Werknemers zagen af van leveren tegenbewijs
- Het Hof oordeelt dat een deskundige moet worden benoemd om te onderzoeken of de subsidiaire vordering van de werknemers dat een middelloonregeling moet worden ondergebracht bij toewijzing uitvoerbaar zou zijn

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 juli 2022,
ECLI:NL:GHSHE:2022:2342 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1
november 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3759 inzake DSV
Solutions (7):**

- Partijen mogen zich uitlaten over de vragen en de te benoemen deskundige(n) (ook over het aantal te benoemen deskundigen)
- Opvallend is dat het Hof zich actief opstelt om de toewijsbaarheid van de subsidiaire vordering (inhoudend dat een middelloonregeling moet worden ondergebracht) te laten onderzoeken

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 juli 2022,
ECLI:NL:GHSHE:2022:2342 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1
november 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3759 inzake DSV
Solutions (8):**

- Het Hof had die vordering ook als onvoldoende bepaald en bepaalbaar kunnen afwijzen (vgl. art. 6:227 BW)
- Kennelijk wilde het Hof partijen bij het bereiken van een definitieve oplossing aansturen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 2 augustus 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:6832 inzake Nescio Nomen/Telder (1):

- Pensioenreglement verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds (SPNG) kent de bepaling dat het pensioenreglement tevens als pensioenovereenkomst fungeert
- Pensioenreglement dynamisch geïncorporeerd in arbeidsvoorwaarden
- Pensioenreglement kan door BPF worden gewijzigd als werkgever daarbij zwaarwegend belang heeft
- Werknemerspremie “vrije” kwestie

**Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 2 augustus 2022,
ECLI:NL:GHARL:2022:6832 inzake Nescio Nomen/Telder (2):**

- Wijziging pensioenreglement rechtsgeldig doorgevoerd
- Wijziging werknemerspremie niet
- Werkgever diende daarvoor separaat het zwaarwichtig belang aan te tonen
- Let op: wettelijk criterium voor eenzijdig wijzigen is “zwaarwichtig belang”
- In de praktijk vaak de term “zwaarwegend belang” gebruikt

**Wijzigen pensioenovereenkomst
“Stoof/Mammoet”-leer
toepasbaar bij collectieve wijziging**

HR 25 november 2022, ECLI:NL:HR:2022:1759 inzake International Flavors & Fragrances Nederland (1):

- Collectieve wijziging van een pensioenovereenkomst
- Verhoging van de werknemerspremie
- Stoof/Mammoet-toets ook toepasbaar bij collectieve wijziging van arbeidsvoorwaarden als een eenzijdig wijzigingsbeding ontbreekt
- Stoof/Mammoet-toets is een toets in het kader van het leerstuk van het “goed werknemerschap”

HR 25 november 2022, ECLI:NL:HR:2022:1759 inzake International Flavors & Fragrances Nederland (2):

- De weigering door de werknemer hoeft niet te voldoen aan de toets dat het voorstel voor de werknemer tot “onaanvaardbare” gevolgen leidt
- Ook minder nadelige gevolgen dan “onaanvaardbare” gevolgen kunnen een weigeringsgrond opleveren
- De Hoge Raad gaf geen toetscriterium

HR 25 november 2022, ECLI:NL:HR:2022:1759 inzake International Flavors & Fragrances Nederland (3):

- Deze zaak is voor de praktijk van groot belang, omdat een werkgever die de pensioenregeling niet met instemming of op basis van een eenzijdig wijzigingsbeding kan wijzigen, hiermee kan terugvallen op de Stoof/Mammoet-leer
- Het ligt voor de hand dat het toetscriterium het “goed werknemerschap” is
- Het ligt voor de hand dat de “zwaarwichtigheidseis” analoog wordt toegepast in het kader van het goed werkgeverschap

Dank voor uw aandacht

Vergeet u niet de toets vragen
te beantwoorden